

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 6488/2025
11.06.2026. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиље АА из ... и малолетне ББ из ..., чији је законски заступник мајка АА, а чији је пуномоћник Мирољуб Трајковић, адвокат из ..., против туженог ВВ из ..., чији је пуномоћник Иван Милојковић, адвокат из ..., ради вршења родитељског права и издржавања, одлучујући о ревизији тужиља, изјављеној против решења Вишег суда у Зајечару Гж2 42/24 од 12.02.2025. године, у седници одржаној дана 11.06.2026. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиља изјављена против решења Вишег суда у Зајечару Гж2 42/24 од 12.02.2025. године у делу у којем је потврђено решење Основног суда у Зајечару П2 52/24 од 21.08.2024. године којим је одбачена тужба поводом захтева тужиља за доношење одлуке о вршењу родитељског права

УКИДА СЕ решење Вишег суда у Зајечару Гж2 42/24 од 12.02.2025. године у делу у којем је потврђено решење Основног суда у Зајечару П2 52/24 од 21.08.2024. године којим је одбачена тужба поводом захтева тужиља за доношење одлуке о издржавању млт. тужиље и у том делу предмет враћа првостепеном суду на суђење.

Образложење

Решењем Основног суда у Зајечару П2 52/24 од 21.08.2024. године, ставом првим изреке, Основни суд у Зајечару огласио с ненадлежним за поступање у овој правној ствари, а у ставу другом изреке тужбу тужиља АА и малолетне ББ, против туженог ВВ ради вршења родитељског права и издржавања одбацио и укинуо све спроведене радње у поступку.

Решењем Вишег суда у Зајечару Гж2 42/24 од 12.02.2025. године потврђено је решење Основног суда у Зајечару П2 52/24 од 21.08.2024. године и жалба тужиља одбијена као неоснована.

Против наведеног решења другостепеног суда тужиле су благовремено изјавиле ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијано решење другостепеног суда на основу члана 408. у вези члана 420. став 1. и 6. Закона парничном поступку - ЗПП („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11 ... 10/23 – други закон) чије се одредбе примењују у конкретном случају на основу члана 202. Породичног закона, Врховни суд је утврдио да ревизија тужила није основана у делу који се односи на одлуку суда о одбачају тужбе поводом захтева за вршење родитељског права, док је ревизија основана у делу који се односи на одлуку суда о одбачају тужбе поводом захтева тужила за издржавање млт. тужиле.

У спроведеном поступку учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, јер су нижестепени судови одбили да одлучују о захтеву тужила за издржавање млт тужиле, иако су за одлучивање били надлежни.

Према чињеницама из спроведеног поступка утврђено је да су АА и ВВ живели у ванбрачној заједници и радили у ..., у Републици ... до 24.06.2015. године, када је тужени напустио стан. Из ванбрачне заједнице имају заједничку ћерку малолетну тужилу ББ рођену ...2012. године у Након престанка заједнице малолетна тужила наставила је да живи са мајком у ..., у ..., где има пријављене две адресе боравишта и где похађа школу и то према наводима мајке, тужиле АА, први разред средње школе, што одговара петом разреду основне школе у Србији. Малолетна ББ има пријављену адресу пребивалишта у ..., ..., као и тужени, мајка тужиле ББ тужила АА има пријављено пребивалиште у ... и два пријављена места боравишта у Отац актуелно живи у Србији у ... с тим да повремено долази у Из списка предмета утврђено је да право да негује и васпитава малолетну ББ рођену ...2012. године, да управља њеном имовином и да је заступа, сходно потврди судије Окружног суда Meidling, Беч, припада искључиво мајци детета АА, што указује да је о вршењу родитељског права над малолетном ББ већ донета нека одлука. Центар животних активности заједничког детета странака је у ... у ..., где је рођена, где је од рођења живела, где иде у школу и има уредно пријављене адресе боравишта.

Првостепена одлука о ненадлежности домаћег суда и одбачају тужбе (у делу за вршење родитељског права) коју је као правилну потврдио другостепени суд донета је на основу члана 16. став 3. ЗПП са позивом на одредбу члана 5. Конвенције о надлежности, меродавном праву, признању и извршењу одлука и сарадњи у материји родитељске одговорности и мера за заштиту деце којом је прописано да судски или управни органи државе уговорнице у којој дете има уобичајено боравиште надлежни да одреде мере за заштиту личности и имовине детета. Одлука другостепеног суда је правилна. Конвенција о надлежности меродавном праву, признању и извршењу одлука и сарадњи у материји родитељске одговорности и мера за заштиту деце (у даљем тексту Конвенција) потврђена је Законом објављеним у „Службеном гласнику Републике Србије“ – међународни уговори број 20/2015 и примењује се у Републици Србији од 01.01.2016. године када је ступила на снагу у складу са чланом 61. став 2. тачка а) у вези са чланом 58. став 3. Конвенције. Потврђивањем и ступањем на снагу у Републици Србији Конвенција је у складу са чланом 16. став 3. Устава Републике

Србије постала саставни део њеног правног поретка и непосредно се примењује. Према члану 5. став 1. Конвенције судски или управни органи државе уговорнице у којој дете има уобичајено бораиште надлежни су да одреде мере за заштиту личности и имовине детета. На тај начин се Конвенцијом успоставља принцип једнаког третмана деце која живе у истој држави, без обзира на њихово држављанство и штити најбољи интерес детета који је у држави уобичајеног бораишта има свој дом. Овим чланом омогућено је заснивање надлежности суда оне државе уговорнице која најподробније може да процени најбољи интерес детета и утврди околности у којима оно живи, јер су му по правилу, докази лако доступни и без тешкоћа може да прибави мишљење детета. Стога је по критеријуму уобичајеног бораишта детета заснована редовна међународна надлежност за одлучивање о свим врстама мера за заштиту личности или имовине детета. Промена уобичајеног бораишта детета и заснивање уобичајеног бораишта у другој држави уговорници води уступању надлежности суда суду новог уобичајеног бораишта детета (члан 5. став 2. Конвенције), осим у случају незаконитог одвођења или задржавања детета (члан 7. Конвенције). Корекција претпоставке да је у најбољем интересу детета да се о његовој заштити одлучује у држави уобичајеног бораишта извршена је у установама уступања надлежности (чланови 8. и 9. Конвенције) и проширења надлежности поводом бракоразводног поступка или поступка за раставу брака родитеља детета (члан 10. Конвенције). Установа уступања надлежности омогућава заснивање супсидијерне надлежности онда када најбољи интерес конкретног детета може да процени иначе ненадлежни суд, због чега му се препушта вођење поступка. Уступање надлежности може тражити редовно надлежни суд – суд државе уобичајеног бораишта детета (ако сматра да суд друге државе могао ефикасније да процени најбољи интерес одређеног детета), суд државе који није надлежан (ако сматра да је погоднији за одлучивање) а и саме странке могу бити упућене на подношење одговарајућег захтева. Судови којима се може уступити надлежност, као и они који могу да траже уступање су судови држава чије је дете држављанин, у којима се налази имовина детета, чијим је органима поднет захтев за развод брака или законску раставу родитеља детета или поноштаја њиховог брака као и државе са којом дете има значајну везу. Специфичност ове установе је у том што само суд државе уобичајеног бораишта може одрећи своје надлежности било да он предложи уступање или је замољен да то допусти, али у сваком случају оба суда морају сложити у погледу најбољег интереса одређеног детета. Проширење надлежности за одлучивање о родитељској одговорности приликом развода или раставе брака родитеља детета може уследити ако кумулативно испуњени следећи услови: да је проширење надлежности допуштено по праву државе суда (у којој се одлучује о разводу брака), да у тренутку покретања поступка један од родитеља има уобичајено бораиште у држави суда, да је један од родитеља титулар родитељске одговорности и да постоји њихова сагласност у погледу проширења, и да је то у најбољем интересу детета. Применом конвенцијих норми на овај случај долази се до закључка о ненадлежности домаћег суда да одлучује о вршењу родитељског права. Малолетно дете странака рођено је ...2012. године у ... и од тада непрекидно фактички живи у ... где има уобичајено бораиште и похађа школу због чега постоји надлежност суда те државе да одлучује о заштити његове личности у складу са чланом 5. став 1. Конвенције. У овом случају нема места уступању надлежности домаћем суду, у смислу чланова 8. и 9. Конвенције, јер домаћи суд није тражио уступање надлежности, очигледно не налазећи да је за њега погодније одлучивање о вршењу родитељског права, нити суд државе уобичајеног бораишта детета. Стога су неосновани наводи ревидента о надлжности домаћег суда за одлучивање о вршењу родитељског права.

Из свега изнетог, Врховни суд је одлучио као у ставу првом изреке на основу члана 414. став 1. у вези члана 420 став 6. ЗПП.

Међутим, чланом 4 .Конвенције прописано је да се поред осталог Конвенција не примењује на обавезе издржавања. Чланом 67. Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља прописано је да надлежност суда Савезне Републике Југославије у споровима о законском издржавању деце постоји и када тужени нема пребивалиште у Савезној Републици Југославији 1) ако су тужилац и тужени југословенски држављани, без обзира где имају пребивалиште и 2) ако је тужилац малолетно дете и југословенски држављанин. У конкретном случају тужиља, малолетно дете и држављанин Републике Србије, тужбом захтева да се обавезе тужени да доприноси њеном издржавању о чему су домаћи судови дужни да одлучују. Стога, како је у Републици ... донета одлука да право да негује и васпитава малолетну ББ рођену ...2012. године, управља њеном имовином и да је заступа припада искључиво мајци детета, сходно потврди судије Окружног суда Meidling, Беч, то постоји обавеза домаћег суда да одлучује о захтеву тужиље да се обавезе тужени да доприноси њеном издржавању.

У поновљеном поступку првостепени суд ће спровести поступак по захтеву тужиље и донети на закону засновану одлуку.

Из свега изнетог, Врховни суд одлучио је као у ставу другом изреке на основу одредбе члана 415. став 1 . у вези члана 420 став 6. ЗПП.

**Председник већа – судија
Мирјана Андријашевић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**